



ÁSTAND STOPPISTÖÐVA Á LANDSVÍSU

Strætisvagnar á leiðum 51, 55, 56 og 57

September 2021

21184

Nr. útg.	Dagsetning	Unnið	Yfirfarið	Samþykkt
1	18.06.2021	RÞÞ	HMÁ	SÓ
2	01.09.2021	RÞÞ		
3	06.09.2021	RÞÞ	SÓ	SÓ

Unnið af:

VSÓ Ráðgjöf
Borgartúni 20, 105 Reykjavík

www.vso.is

Unnið fyrir:



Öryrkjabandalag Íslands
Sigtúni 42, 105 Reykjavík

Efnisyfirlit

1	Inngangur	3
2	Fyrirliggjandi gögn	3
3	Stoppistöðvar á landsvísu	4
4	Aðferðafræði	5
4.1	Einkunnaskali skilgreindur	5
4.2	Afurðir	7
5	Ástandsmat stoppistöðva	8
5.1	Leið 51	8
5.1.1	Lýsandi ljósmyndir á leið 51	10
5.2	Leið 55	13
5.2.1	Lýsandi ljósmyndir á leið 55	15
5.3	Leið 56	18
5.3.1	Lýsandi ljósmyndir á leið 56	19
5.4	Leið 57	21
5.4.1	Lýsandi ljósmyndir á leið 57	23
6	Samantekt á niðurstöðum ástandsmats	26
7	Niðurstöður	27
8	Heimildir	28

1 Innangangur

Í skýrslu þessari er fjallað um ástand stoppistöðva Strætó bs. á landsvísu.

Það er markmið stjórnvalda að árið 2024 muni 90% stoppistöðva almenningssamgangna standast hönnunar- og öryggiskröfur en ekki er vitað hver staðan er í dag. Markmiðin fela m.a. í sér greiðar og öruggar almenningssamgöngur fyrir alla. Stjórnvöld ætla að leita leiða til að tryggja jafnt aðgengi fatlaðra, hreyfihamlaðra og ófatlaðra einstaklinga að almenningssamgöngum milli byggða. Með því verður uppfylltur samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks, sem var fullgiltur 2016, sem tryggir að fatlað fólk geti lifað sjálfstæðu lífi og tekið fullan þátt á öllum sviðum lífsins, þ.a.m. geta farið allra sinna ferða með þeim hætti sem það kýs, á þeim tíma sem það velur og vera tryggður hindrunarlaus aðgangur að hinu efnislega umhverfi. Gott almenningssamgöngukerfi stuðlar að auknu öryggi í samgöngum fyrir alla, því með hverjum einstaklingi sem kýs almenningssamgöngur fram yfir að aka sjálfur dregur úr líkum á umferðartengdum slysum (Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið, 2019; Dómsmálaráðuneytið).

Í samstarfi við Öryrkjabandalag Íslands fer VSÓ Ráðgjöf nú af stað með úttekt á aðkomu á stoppistöðvum Strætó á Landsbyggðinni. Hingað til hefur reynst erfitt fyrir fatlað fólk og hreyfihamlað að vita hvort möguleiki sé fyrir það að ferðast um langsbyggðina með vögnum Strætó bs. Jafnvel í þeim tilvikum þar sem aðgengi biðstöðvar á brottfararstað er í lagi og þó svo að tryggt sé að vagn á leið sé aðgengilegur, þá tekur óvissan við um aðstæður á komustað sem fælir fólk frá því að nota almenningssamgöngur.

Markmiðið með úttekt ástandi stoppistöðva á landsvísu er að afla gagna og móta aðferð til að meta og greina núverandi stöðu sem og að auka vitund stjórnvalda, forráðamanna sveitarfélagana og Vegagerðarinnar um ástand innviða. Með auknu upplýsingarflæði er hægt að fara í nauðsynlegar úrbætur á stoppistöðvum almenningssamgangna, úrbætur sem kannski hefðu ekki komist á „radar“ sveitarfélaga/Vegagerðarinnar, sem bera ábyrgð á aðkomu strætisvagna. Niðurstöður nýtast því í áframhaldandi vinnu t.d. í aðgerðaráætlun og kostnaðaráætlun, og til að skapa upplýstari umræðu um ástandið.

Í Reykjavík eru 556 stoppistöðvar fyrir strætisvagna og í þeim eru 375 biðskýli. Sumarið 2020 gerði Reykjavíkurborg úttekt á stoppistöðvum innan borgarinnar og var niðurstaðan sú að einungis 4 stöðvar eru með gott aðgengi og 11 með gott eða mjög gott yfirborð. Þörf er því á að bæta töluvert úr. Athugað verður hvort ástand stoppistöðva á landsvísu gefi svipaða niðurstöðu, eða hvort að stoppistöðvar þar uppfylli hönnunar- og öryggiskröfur (Bjarni & Atli, 2020; Þorsteinn, 2020).

2 Fyrirliggjandi gögn

Öryrkjabandalag Íslands er regnhlífarsamtök fatlaðs fólks á Íslandi sem inniheldur 43 aðildarfélög sem hvert fyrir sig er hagsmunasamtök fyrir ólíka fötlunarhópa á landsvísu. Heildar félagafjöldi aðildafélaga Öryrkjabandalags Íslands er um 30 þúsund manns (Öryrkjabandalag Íslands, án dags.). Heildarfjöldi Íslendinga í byrjun árs 2020 var rúmlega 364 þúsund og því eru allt að 8% íbúa Íslands félagar innan aðildafélaga Öryrkjabandalagsins. Mögulegt er þó að vera í fleiri en einu aðildarfélagi í senn (Hagstofan, 2021).

Árið 2005 skrifaði Þórunn Edda Bjarnadóttir lokaverkefni sitt við umhverfisdeild Landbúnaðarháskóla Íslands, þar var tekin úttekt á aðgengi fatlaðra að níu náttúruverndarsvæðum. Helstu niðurstöður sýndu að „aðgengi reyndist vera misjafnt að svæðum og víða óviðunnandi“. 7 árum síðar, árið 2013, var úttektin endurtekin fyrir átta af níu svæðum, auk tveggja nýrra náttúruverndarsvæða. Úttektin 2013 var lokaverkefni

Ragnars Björgvinssonar við sama háskóla. Ragnar sýndi fram á að ýmsar úrbætur hafa verið gerðar, en þær hafi ekki verið gerðar nægilega vel (Auður, 2005; Ragnar, 2013).

Samstarfsverkefni Ferðamálastofu, Öryrkjabandalagsins og fleiri tók saman flokkunarviðmið fyrir aðgengi að áningar- og útivistarsvæðum á Íslandi sumarið 2007, þar sem var tekið var saman hvaða kröfur eru gerðar til að aðgengi sé fyrir hjólastólanotendur, með og án aðstoðar, og fyrir gönguhamlaða. Tilgangur þess verkefnis var að bæta aðgengi alls ferðafólks að áningar- og útivistarstöðum. Þá hefur Vegagerðin og Reykjavíkurborg tekið saman leiðbeiningar um *Algilda hönnun utandyra* þar sem áhersla var lögð á mögulega aðkomu allra að opinberum eignum (Ferðamálastofa, 2007; Vegagerðin & Reykjavíkurborg, 2019).

Haustið 2016 kom út greinargerð um *Aðgengi fólks með fötlun að almenningssamgöngum á landi; staða mála og mögulegar úrbætur* sem var ætlað að varpa ljósi á löggjöf sem varðar möguleika fólks með fötlun til að notfæra sér almenningssamgöngur á landi ásamt núverandi ástandi aðgengismála, skoðað með áherslu á almenningssamgöngur í dreifbýli (Birna & Harpa, 2016)

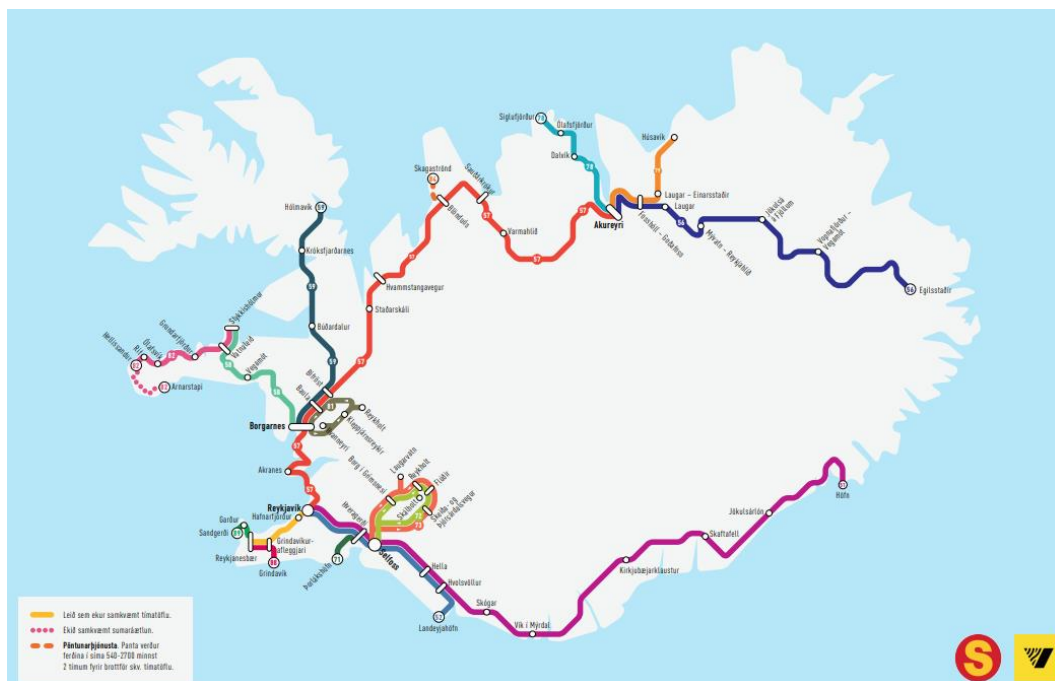
Í *ferðumst saman – Stöðumat og valkostir* sem var gefið út af Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytinu í október 2019 var eitt af markmiðunum sem voru sett fram að *Biðskýli eða annarri yfir byggðri farþegaaðstöðu samkvæmt samræmdum leiðbeiningum verði komið upp á öllum skilgreindum stoppistöðvum í heildstæðu almenningssamgöngukerfi* fyrir lok árs 2022. Þá var í maí 2021 undirritaður samningur þess efnis að 700 milljónum kr. verði varið í úrbætur á aðgengismálum fatlaðra til loka árs 2022, í viðbót við 1,5 milljarða króna sem var veitt til innviða og náttúruverndar á ferðamannastöðum (Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið, 2019; Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið & Félagsmálaráðuneytið, 2021; Ferðamálastofa, 2021).

3 Stoppistöðvar á landsvísu

Skoðaðar voru allar stoppistöðvar á þeim leiðum þar sem Vegagerðin gerði kröfu um aðgengi fólks í hjólastólum í útboði landssamgangna sumarið 2020, þær stoppistöðvar eru á eftirfarandi leiðum (Vegagerðin, 2021).

- Leið 51 sem ekur frá Mjóddinni til Hafnar í Hornafirði.
- Leið 55 sem ekur frá Umferðamiðstöð BSÍ til Keflavíkurflugvallar.
- Leið 56 sem ekur frá Hofi á Akureyri til tjaldsvæðisins á Egilstöðum.
- Leið 57 sem ekur frá Mjóddinni, gegnum Akranes og Borgarnes, til Hofs á Akureyri.

Í heildina eru þetta 112 stoppistöðvar og sjá má leiðir þeirra á mynd 3.1



Mynd 3.1 Leiðarkerfi Strætó bs. á landsbyggðinni 2021. Við skoðum nánar leiðir 51 (fjólublá), 55 (gul), 56 (blá) og 57 (rauð). (Strætó bs., án dags.)

Litið var til heildarferðar virkra vegfarandans að strætisvagnsskýlinu, því þótt stoppistöðin sjálf hafi gott aðgengi þá hjálpar það ekki ef manneskja sem ætlar sér að nota aðstöðuna kemst ekki að henni.

Benda má þeim farþegum að á þessum fjórum leiðum sem skoðaðar voru í þessari skýrslu er hægt að hafa samband við þjónustuver Strætó, með minnst 24 tíma fyrirvara og panta bíl með hjólastólaaðgengi á fyrir fram ákveðnum tíma næsta dags.

4 Aðferðafræði

Úttekt á stoppistöðvum á landsvísi var gerð vorið 2021 af VSÓ Ráðgjöf.

Var hún gerð með vettvangsferð þar sem ekið var leið vagnanna og stoppað við hverja stöð, hún tekin út og var rætt við starfsfólk á völdum stöðum til að athuga þekkingu þeirra á komu vagna sem og staðsetningu stoppistöðvar.

Reykjavíkurborg hefur útbúið ítarlegan lista yfir hvað telst vera góð strætóstoppistöð og tekur þessi vinna mið af reynslu Reykjavíkurborgar sem og reynslu VSÓ af umferðaröryggisrýni, hönnun strætó stoppistöðva, skipulagi almenningssamgangna og landfræðilegum upplýsingakerfum.

4.1 Einkunnaskali skilgreindur

Reykjavíkurborg hefur útbúið góðan gátlista fyrir einkunnargjöf sem nýtist vel innan bæjarmarka og verður sá einkunnarskali notaður þar sem á við innanbæjar, t.d. á Akureyri, Akranesi og víðar. Einkunnarskali þessi á þó ekki jafn vel við í dreifbýli svo þar var notast við þarfargreiningu þeirra sjö fötlunarhópa sem vefsíðan *Gott aðgengi* tók saman.

Þó var ekki tekinn fyrir hópurinn *Astma og ofnæmi* þar sem ofnæmisvaldar eru ýmiskonar og hægt gengi að greina alla ofnæmisvalda á og við stoppistöðvar, þar að auki er hægt að halda ofnæmisviðbrögðum í lámarki með ofnæmislyfjum. Ekki voru stoppistöðvar heldur greindar m.t.t. hópsins *Lestrarörðugleikar*, þar sem möguleiki er að hafa samband

við þjónustuver Strætó bs. og fá upplýsingar í gegnum síma ásamt því að lámarks lesturs er þörf á biðstöðvunum. Jafnframt var biðstöðvarn ekki greindar m.t.t. hópsins *Heyrnaskertir* þar sem umbætur sem gagnast öðrum fötlunarhópum gagnast heyrnarskertum. Við einblínum því að fólk með sjóndepurð, hreyfihömlun og þroskahömlun (God Adgang, án dags.).

Því var, í þessu verkefni, gerð úttekt á stoppistöðvum Strætó bs. á leiðum 51, 55, 56 og 57, með tilliti til:

Úttektar aðferðum Reykjavíkurborgar:

Aðgengi

Yfirborð

Hjólástólanotenda

Göngu-, arma- og handskerta

Blinda og sjónskerta

Þroskahamlaðra og þroskaskerta

Aðstæður fyrir hjólandi

Mjög gott, Gott, Ásættanlegt,
Slæmt, Mjög Slæmt



Úttektar aðferðum Reykjavíkurborgar var fylgt eftir og aðferðum þeirra úttektar líkt eftir, *Aðgengi* og *Yfirborð* fá einkunn fyrir aðstöðu, á skala með fimm mögulegum einkunnum, frá *Mjög gott* til *Mjög slæmt*, líkt og sjá má hér að ofan.

Einkunnin úr flokkunum *Aðgengi* og *Yfirborð* verður lægsta einkunn af eftirfarandi þáttum.

Fyrir *Aðgengi* verða þættirnir eftirfarandi:

- Hvort leiðarlínur og áherslufletir séu við niðurtektir.
- Hvort merkt göngupverun sé við þverun, þar sem á við.
- Hvort bið- og athafnarsvæði hjólástóla sé meira en 1,5 metra breidd
- Breidd stöðvarpalls.
- Hvort undirstaða biðskýlis sé í sömu hæð og svæðið í kring.
- Hvort bil til að komast fram hjá hindrunum sé ávallt meira en 1,5 metra breitt.
- Bekkur sé með bakstuðningi og armhvílu.
- Hæð að tímatöflustaur sé 1,3-1,4 metrar.
- Tímatöflustaur er vel staðsettur m.t.t. aðgengis.

Fyrir *Yfirborð* verða þættirnir:

- Hvort yfirborðsefni séu í sömu hæð.
- Hverskonar yfirborðsefni er á biðsvæði.
- Hvort biðsvæði sé nánast hallalaust.
- Hvort upphleypt áherslusvæði sé að finna við innstig að strætisvagni.

Til að uppfylla skilyrði fyrir hvern flokk fatlaðra þarf að uppfylla eftirfarandi skilyrði:

- Hjólástólanotendur
 - Undirlag þarf að vera jafnt og þétt og án hæðarmunar:
 - T.d. með steipt, hellulagt eða malbikað undirlag, jafnvel þótt það sé lítillega brotið.
 - Ekki verður gerð krafa um upp hækkaðan biðpall, þ.e. biðaðstaða getur verið í sömu hæð og malbik vegar eða bílaplans vegsjoppu.
 - Halli sé lítill ef brúa þarf hæðarmun.

- Ef hurðir eru til staðar að einfalt sé að komast að þeim, létt að opna þær og þær nægilega breiðar þ.a. þær torveldi ekki aðkomu.
- Tímatöflustaur sé staðsettur m.t.t. aðgengis hjólastóla, þ.e. ekki þurfi að þvera gras eða möl til að komast að staur.
- Göngu-, arma- og handskertir
 - Ef tröppur eru til staðar þá þarf að vera handlisti.
 - Hægt sé að sitja á bekk við stoppistöð.
- Blindir og sjónskertir
 - Tröppur og skábrautir, þar sem þær eru, séu merktar við upphaf og enda með litum eða áferð og tröppunef séu sérlega áberandi
 - Stefnumbreytingar séu skýrar.
- Þroskahamlaðir
 - Strætóstoppið sé í líkingu við það sem á að venjast á öðrum stöðum.
 - Lita og efnisval gefi til kynna að hér sé strætóstoppistöð.
 - Sýnileiki „strætóhaus“ sé góður, sjá mynd 4.1
 - Skilti séu einföld og auðlæsileg. Ekki er breytt út frá eðlilegum skiltum.

Gert er ráð fyrir að fatlaðir einstaklingar ferðist einir þ.e. að ekki sé ferðafélagi með sem ýtir hjólastól, lesi á skilti eða opni hurðir fyrir viðkomandi. Því skal hafa það í huga að fatlaðir geta nýtt sér fleiri stopp á landsbyggðinni ef ferðafélagi er með í för.

Einnig skal hafa í huga að fatlaðir einstaklingar hafa mismikla fötlun og þótt stöð sé hér gefin upp sem mögulegt stopp fatlaðra ferðamanna, þá er stöðin tekin út samkvæmt ítrustu skilyrðum hér að ofan.



Mynd 4.1 Strætóhaus skal vera sýnilegur þegar komið er að biðstöð

4.2 Afurðir

Auk þessarar skýrslu var sett upp vefsíða þar sem hægt verður að sjá staðsetningu stoppistöðva sem teknar voru út, auk upplýsinga um ástand aðkomu og yfirborðs, samkvæmt úttektar stöðlum Reykjavíkurborgar. Þar að auki er hægt að sjá hvaða fötlunarhópi stoppistöðin hentar. Vefsíðin getur nýst einstaklingum með fötlun sem huga að ferðalagi með Strætó um Ísland og einnig geta viðkomandi sveitarfélög nýtt vefsíðana í ákvarðanatöku um endurbætur á stoppistöðvum innan sveitarfélagsins. Hægt að er sjá aðgengis möguleika með því að ýta á stoppistöðvar, þá opnast gluggi líkt og má sjá á hægri hlið á mynd 4.2. Neðst í glugganum er síðan hægt að fara inn á ja.is og sjá biðstöðvar.

Vefsíðana má finna á <https://obi-bidstodvar.netlify.app/#>



Mynd 4.2 Mynd úr vefsíðu. Hér má sjá stoppistöðina í Höfn í Hornafirði

Sömu niðurstöður sem eru kynntar í vefsíðu má lesa úr töflum 5.1 – 5.4. í töflunum er notast við merki fötlunarhópanna líkt og þeir voru kynntir í kafla 4.1. Þær stoppistöðvar sem uppfylla skilyrði fötlunarhópanna muni fá merki fötlunarhópsins við nafn stöðvarinnar, ef ekkert merki er við stöðina uppfyllir sú stöð ekki kröfur nokkurs fötlunarhóps.

5 Ástandsmat stoppistöðva

Metið var ástand stoppistöðva á leið 51 Reykjavík-Höfn, leið 55 Reykjavík-Keflavíkurflugvöllur, leið 56 Akureyri-Egilsstaðir og leið 57 Akureyri-Reykjavík. Niðurstöður ástandsmats má finna í eftirfarandi köflum 5.1-5.4

5.1 Leið 51: Reykjavík-Höfn í Hornafirði

Leið 51 keyrir frá Mjóddinni í Reykjavík til Hafnar í Hornafirði og er ferðatími tæplega 7 klukkustundir. Heildarfjöldi stoppistöðva á leiðinni er 21. Innan stærri þéttbýlisstaða (Reykjavík og Selfoss) er notast við sitthvora stoppistöðina eftir því í hvora áttina er haldið. Utan þessara þéttbýlisstaða er notast við sama stopp til og frá Reykjavík. Tafla 5.1 inniheldur niðurstöður úttektar á leið 51.

Tafla 5.1: Niðurstöður úttektar fyrir leið 51

Stoppistöðvar	Hjólástóla- Göngu- og hand- skertir	Blindir og sjón- skertir	Þroskahömlun	Hjóla aðstaða	Aðgengi	Yfirborð	Athugasemdir úttektaraðila
Höfn	 				Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Jökulsárlón**					Mjög slæmt	Mjög slæmt	Allt svæðið er malarplan, Ekkert strætómerki að finna.
Freysnes					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Skaftafell	 				Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Kirkjubæjarklaustur					Mjög slæmt	Mjög slæmt	

Vík í Mýrdal**						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Ekkert strætómerki að finna.
Skógar						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Hægt er að komast að veitinga- og gististöðum án þess að þvera malarplön
Hvolsvöllur				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	Smávægilegar framkvæmdir standa yfir á úttektartíma.
Hella		□		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Selfoss – N1		□		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Selfoss – Vallaskóli	Til Rvk	○		↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Hellu			↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Selfoss – FSU		□		↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Selfoss – Sundhöll	Til Rvk	○		↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Hellu	○		↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Selfoss - Ráðhús	Til Rvk		□	↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Hellu	○		↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Selfoss – Olís				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Hveragerði – Sell		○ □		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Norðlinga- braut / Helluvað	Til Rvk	○		↑		Slæmt	Slæmt	
	Til Hellu	○ □		↑		Slæmt	Slæmt	
Norðlinga- braut / Ferjuvað	Til Rvk	○		↑		Slæmt	Slæmt	
	Til Hellu	○ □		↑		Slæmt	Slæmt	
Norðlinga- braut / Bjallavað	Til Rvk	○		↑	🚲	Slæmt	Slæmt	
	Til Hellu	○ □		↑		Slæmt	Slæmt	
Norðlinga- braut / Árvað	Til Rvk	○		↑	🚲	Mjög slæmt	Slæmt	
	Til Hellu	○ □		↑	🚲	Slæmt	Slæmt	
Mjódd						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Fjöldi biðstöðva getur verið ruglingslegur

* Ekki mælt með að notast við þessa stoppistöð nema búið sé að mæla sér mót við einhvern sem sækir ferðalang. Hér er engu þjónustu að fá og mjög langt getur verið í næsta strætisvagn.

** Hér er ekki tímatafla né strætóhaus.

5.1.1 Lýsandi ljósmyndir á leið 51



Mynd 5.1
Biðskýli í Hveragerði.



Mynd 5.2
Biðskýli við Ráðhús Selfoss, þegar ekið er í átt til Reykjavíkur.



Mynd 5.3
Biðaðstaða við Olís á Selfossi. Aðstaða þessi hentar ekki hjólastólanotendum vegna aðkomu að tímatöflustaur. Þjóðvegur 1 er í baksýn tímataflna



Mynd 5.4
Biðaðstaða við Vallaskóla á Selfossi, þegar ekið er í átt til Reykjavíkur. Slæmt aðgengi að tímatöflustaur, breidd gangstétta er 160 cm.



Mynd 5.5
Biðaðstaða við Selfoss – N1. Hér er biðpallur allur upp hækkaður og er hann án niðurtekta. Erfitt getur því reynst fyrir notendur hjólastóla að komast upp á pallinn.



Mynd 5.6
Biðaðstaða við Selfoss – Vallaskóla, þegar ekið er í átt til Hellu. Gangstétt þegar gengið er í átt að skóla endar í mól.



Mynd 5.7
Jökulsárlón. Engan strætóhaus er að finna á Jökulsárlóni. Starfsmenn skála við lónið nefna þennan stað „Bláa bekkinn“ sem kennileiti staðsetningar þar sem Strætó stöðvar.



Mynd 5.8
Skaftafell. Framkvæmdir standa yfir í Skaftafelli. Breytingar geta því átt sér stað. Tímatafla er undir skyggni á húsi, þó án Strætó hauss. Strætisvagnar komast ekki nær húsinu en grjótið sýnir.



Mynd 5.9
Sundlaug á Höfn í Hornafirði. Starfsfólk sundlaugarinnar er með upplýsingar um brottfarir Strætó og aðstoðar ef óskað er eftir því.

5.2 Leið 55: Reykjavík-Keflavíkurflugvöllur

Leið 55 keyrir frá Keflavíkurflugvelli til Fjarðar eða BSÍ, eftir tíma dags. Heildarferð tekur um 75 mínútur. Vagninn stoppar á 20 eða 23 stöðum eftir því hvora áttina er haldið. Notast er við sama stopp í báðar áttir á Keflavíkurflugvelli, Miðstöð í Keflavík, Firði Hafnarfirði, Fríkirkjuvegi, Ráðhúsinu, Háskóla Íslands og á endastöðinni BSÍ. Tafla 5.2 sýnir niðurstöður úttektar á leið 55.

Tafla 5.2: Niðurstöður úttektar fyrir

Leið 55

Stoppistöðvar		Hjólástóla-notendur	Göngu- og hand-skertir	Blindir og sjón-skertir	Þroskahömlun	Hjóla aðstaða	Aðgengi	Yfirborð	Athugasemdir úttektaraðila
Keflavíkur-flugvöllur		⊙			↑		Slæmt	Mjög slæmt	
Hringbraut / Melteigur	Til Rvk	⊙			↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Hringbraut / Norðurtún	Til Rvk	⊙			↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Hringbraut / Knattspyrnu völlur	Til Rvk		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Miðstöð		⊙	⊐	👁	↑		Slæmt	Mjög slæmt	
Njarðvíkur-torg	Til Rvk	⊙	⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Bogabraut	Til Rvk		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Keilir	Til Rvk				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Tjarnar-hverfi	Til Rvk		⊐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	

	Til Kef						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Grindavíkur-afleggjari	Til Rvk						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Voga-afleggjari	Til Rvk						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Vatnsleysustrandar-afleggjari*							Mjög slæmt	Mjög slæmt	Hér stoppar vagninn ekki nema sérlega sé óskað eftir því. Hér er hvorki tímatafla né strætóskilti
Fjörður							Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Ásgarð		Vegna framkvæmda á Hafnarfjarðarvegi, þar sem vagninn stoppar var stoppistöð ekki tekin út.							
Kringlan	Til Rvk						Slæmt	Slæmt	
	Til Kef						Slæmt	Gott	
Hlíðar	Til Rvk						Slæmt	Slæmt	
	Til Kef						Mjög slæmt	Slæmt	
Klambratún	Til Rvk						Gott	Gott	
	Til Kef						Slæmt	Gott	
BSÍ	Til Rvk						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Kef						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Fríkirkjuvegur							Slæmt	Slæmt	
Ráðhús							Slæmt	Slæmt	
Háskóli Íslands							Ásættanlegt	Slæmt	

* Hér er hvorki tímatafla né strætóhaus.

5.2.1 Lýsandi ljósmyndir á leið 55



Mynd 5.10
Yfirborð að biðstöð Strætó við Keflavíkurflugvöll.



Mynd 5.11
Gönguleið að Leifsstöð, frá biðskýli. Hér eru engar leiðilínur.



Mynd 5.12
Á biðstöð Hringbrautar/Melateigar á leið til Keflavíkurflugvallar þarf að þvera gras til að komast upp í Strætó.



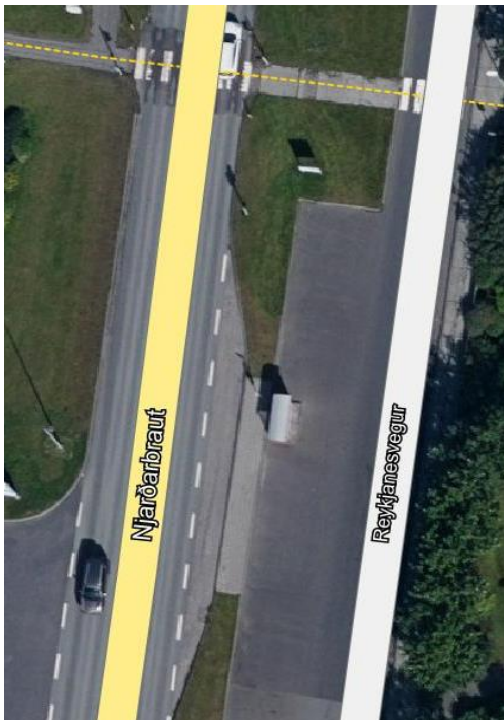
Mynd 5.13
Lélegar niðurtektir eru á gönguþverunum í Keflavík. Myndin er tekin við Hringbraut / Norðurtún.



Mynd 5.14
Biðskýli við Hringbraut /Knattspyrnuvöllur. Hér eru 60 cm af grasi /möl sem þarf að þvera til að komast að tímatöflu og inn í biðskýli.



Mynd 5.15
Njarðvíkurtorg. Leið 55 stoppar hér heldur langt frá biðstöð, notandi þurfti að stíga niður á götu áður en hann gat stigið síðan upp í vagninn.



Mynd 5.16
Biðskýli við Njarðvíkurtorg, Reykjanesbæ, í átt að Keflavíkurlugvelli. Biðskýli sést á miðri mynd engin gönguleið er að biðskýli nema yfir gras eða bílastæði.



Mynd 5.17
Endir gönguleiðar frá biðstöðvum við Keili, að Keili.



Mynd 5.18
Biðskýli við Grindarvíkurafleggjara, á leið til Reykjavíkur. Hér er hátt þrep (18cm) upp í biðskýlið sem stendur á þéttri mól. Hér er að finna hjólastanda.



Mynd 5.19
Stopp við Fjörð í Hafnarfirði, notað í báðar áttir. Hér eru tímatöflur á staur á steyptri undirstöðu en tímatöflunum er ekki hægt að snúa.

5.3 Leið 56: Akureyri-Egilsstaðir

Leið 56 keyrir frá Hofi á Akureyri til tjaldsvæðisins á Egilstöðum fjóra daga í viku. Heildarferð tekur 3 tíma og 20 mínútur. Vagninn stoppar á 11 stöðum á leið sinni, notast er við sama stopp hvort sem ekið er frá eða til Akureyrar í öllum tilfellum. Tafla 5.3 inniheldur niðurstöður úttektar á leið 56.

Tafla 5.3: Niðurstöður úttektar fyrir leið 56

Stoppistöðvar	Hjólástóla-notendur	Göngu- og hand-skertir	Blindir og sjón-skertir	Þroskahömlun	Hjóla aðstaða	Aðgengi	Yfirborð	Athugasemdir úttektaraðila
Egilsstaðir - Tjaldsvæðið				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	Til að notast við tjaldsvæði Egilsstaða þar að fara yfir bílaplan tjaldsvæðis sem er malarplan. Erfitt getur reynst að fá upplýsingar á tímatöflu vegna staðsetningar.
Fellabær - Olís		☐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	Erfitt getur reynst að fá upplýsingar á tímatöflu vegna staðsetningar.
Skjöldólfsstaðir ^{*/***}		☐				Mjög slæmt	Mjög slæmt	Enga tímatöflu er að finna utandyra.
Vopnafjörður – Vegamót ^{*/***}	☉					Mjög slæmt	Mjög slæmt	Enga tímatöflu, né bekk, er að finna utandyra. Enga þjónustu er að finna við þetta stopp.
Jökulsá á Fjöllum ^{**}				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	Engan bekk er að finna utandyra. Enga þjónustu er að finna við þetta stopp.
Mývatn - Reykjahlíð		☐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	Erfitt getur reynst að fá upplýsingar á tímatöflu vegna staðsetningar. Hægt að notast við aðstöðu vegsjoppu.
Skútustaðir ^{***}						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Enga tímatöflu, né bekk, er að finna utandyra. Ekki augljóst hvar strætó stoppar
Laugar	☉	☐		↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Fosshóll - Goðafoss				↑		Mjög slæmt	Mjög slæmt	Erfitt getur reynst að fá upplýsingar á tímatöflu vegna staðsetningar. Tímatöflustaur stendur á malarplani. Langt í næsta bekk.
Fnjóskárbrú ^{*/***}						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Enga tímatöflu, né bekk, er að finna utandyra. Ekki augljóst hvar strætó stoppar.
Hof Akureyri	☉	☐		↑	🚲	Mjög slæmt	Mjög slæmt	Erfitt getur reynst að komast að tímatöflustaur vegna hæðar

* Hótel að Skjöldólfsstöðum var lokað á úttektartíma

** Ekki mælt með að notast við þessa stoppistöð nema búið sé að mæla sér mót við einhvern sem sækir ferðalang. Hér er engu þjónustu að fá og mjög langt getur verið í næsta strætisvagn

*** Hér er ekki tímatöflu né strætóhaus.

Ekki er mælt með ferðum að vegamótum Vopnafjarðar, að Jökulsá á Fjöllum eða að Fnjóskárbrú nema tekið sé á móti ferðalöngum þar því sem enga þjónustu er að finna á þeim stoppistöðvum og langt getur verið í næsta strætisvagn.

5.3.1 Lýsandi ljósmyndir á leið 56



Mynd 5.20
Stoppistöð á tjaldsvæði Egilstaða. Hér er um 1.8 metrar frá malbiki að tímatöflu staur.



Mynd 5.21
Stoppistöð við Olís Egilstöðum, Hér er 1,7 metrar upp að tímatöflu. Tímataflan snýr í átt að grasi. Í baksýn má sjá strætóskýli sem er nýtt af SVAust.



Mynd 5.22
Stopp á Jökulsá á fjöllum, hér er enga þjónustu að fá í nágrenni stopsins



Mynd 5.23
Mývatn í Reykjavíð. Stopp notað í báðar áttir. 1,5 metrar eru frá malbiki að tímatöflustaur.



Mynd 5.24
Stopp við Laugar. Niðurtektir og skábrautir einfalda aðkomu að Dalakofanum, til að hægt sé að bíða innandyrá. Starfsfólk hefur þekkingu um komu Strætó.



Mynd 5.25
Fosshóll - Goðafoss. Hér er stöðvað á malarplani. Tímatöflustaur er skakkur og heldur laus í jarðveginum. Fullbúið bílastæði fyrir rútur er nær Goðafossi, sjá mynd 5.26.



Mynd 5.26 Bílastæði fyrir rútur við Goðafoss.



Mynd 5.27 Hof á Akureyri. Góðir bekkir með armhvílu auk augljós Strætómerkis.

5.4 Leið 57: Akureyri-Reykjavík

Leið 57 keyrir frá Mjóddinni í Reykjavík gegnum Akranes og Borgarnes á leið sinni til Hofs á Akureyri. Ferðatími er tæplega 6 klukkustundir og 30 mínútur. Heildarfjöldi stoppistöðva á leiðinni til Borgarnes, gegnum Akranes, eru 21 og frá Borgarnesi til Akureyrar eru 10 stoppistöðvar. Innan stærri þéttbýlisstaða (Reykjavík og Akranes) er notast við sitt hvora stoppistöðina eftir því í hvora áttina er haldið. Utan þessara þéttbýlisstaða er notast við sama stopp til og frá Reykjavík. Tafla 5.4 inniheldur niðurstöður úttektar á leið 57.

Tafla 5.4: Niðurstöður úttektar fyrir

Leið 57

Stoppistöðvar	Hjólástóla-notendur	Göngu- og hand-skertir	Blindir og sjón-skertir	Þroskahömlun	Hjóla aðstaða	Aðgengi	Yfirborð	Athugasemdir úttektaraðila
Hof Ak						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Varmahlíð*						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Ekki er strætóhaus né tímaáætlanir að finna á þessari stöð. Þar að auki á Strætisvagn sér ekki sérlegan stoppistað, heldur stoppar hann þar sem hentar best að hverjum tíma.
Sauðárkrókur - N1						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Blönduós						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Víðigerði*						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Ekki er strætóhaus né tímaáætlanir að finna á þessari stöð. Þar að auki á Strætisvagn sér ekki sérlegan stoppistað.
Hvammstangavegur						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Staðarskáli*						Mjög slæmt	Mjög slæmt	Ekki er strætóhaus né tímaáætlanir að finna á þessari stöð. Þar að auki á Strætisvagn sér ekki sérlegan stoppistað, heldur stoppar hann þar sem hentar best að hverjum tíma.
Bifröst						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Baula						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Borgarnes						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Melahverfi						Mjög slæmt	Mjög slæmt	

Akratorg						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Kirkjubraut / Stillholt	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Slæmt	Mjög slæmt	
Bæjar-skrifstofan	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Garðabraut	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Innnesvegur	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Slæmt	Mjög slæmt	
Bresafliót	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Slæmt	Mjög slæmt	
Þjóðbraut	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Slæmt	Mjög slæmt	
Esjuskáli	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Vallargrund / Esjugrund	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Klébergs-skóli	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Esjurætur - Hiking Center						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Esjumelar	til Ak					Slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Leirvogstunga						Mjög slæmt	Mjög slæmt	
Vesturlands-vegur / Ásland	Til Ak					Mjög slæmt	Mjög slæmt	
	Til Rvk					Mjög slæmt	Mjög slæmt	

Háholt							Slæmt	Slæmt	Þessi biðstöð er með rauntímaupplýsingar um komutíma Strætó
Vesturlandsvegur / Úlfarsá	Til Ak						Mjög slæmt	Slæmt	
	Til Rvk						Mjög slæmt	Slæmt	
Vesturlandsvegur / Hálsar							Slæmt	Slæmt	
Vesturlandsvegur / Viðarhöfði							Mjög slæmt	Slæmt	
Ártún	Til Ak						Mjög slæmt	Slæmt	
	Til Rvk						Slæmt	Slæmt	
Umferðarmiðstöðin (BSÍ)							Mjög slæmt	Mjög slæmt	

* Hér er hvorki tímatafla né strætóhaus

5.4.1 Lýsandi ljósmyndir á leið 57



Mynd 5.28
Varmahlíð. Samkvæmt starfsmönnum vegsjoppu stoppar Strætó annaðhvort líkt og sjá má hér, eða þar sem gámaflutningabíll er í bakgrunni. Ekki er niðurtekt við þessa gangbraut. Hvorki er strætóhaus, né tímatafla eru á svæðinu.



Mynd 5.29
Stopp á Blönduósi. Hér er tímatöflustaur uppi á kanti, 95 cm frá malbiki. Þjóðvegur 1 liggur hinu megin við kantinn þar sem staurinn er staðsettur.



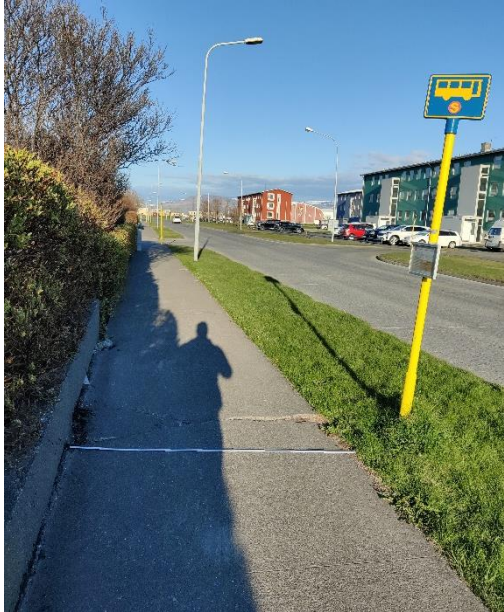
Mynd 5.30
Biðaðstaða við Hvammstangaveg. 140 cm eru frá tímatöflustaur inn á malbikið. Borð og stólar er að finna þegar gengið er þvert yfir bílaplan.



Mynd 5.31
Biðaðstaða við Bifröst. Bekk má sjá upp við húsið. Um 1 m er í tímatöflustaur frá stétt. Aðstaða til að læsa hjólum er við húsið.



Mynd 5.32
Borgarnes. Hér má sjá bílastæði fatlaðra, möguleika á að læsa hjólum, góða lýsingu og augljósan Strætóhaus með tímatöflum.



Mynd 5.33
Garðabraut í átt að Akureyri. Hér þarf að þvera 2m af grasi til að komast upp í og út úr vagninum. Þar að auki eru um 60 cm frá gangstétt að tímatöflustaur.



Mynd 5.34
Bresafliot í átt að Reykjavík. Hér er gangstétt um 2,4 metrar. Biðskýli í sömu hæð og gangstéttin, tímatafla augljós og útsýni gott.



Mynd 5.35
Klébergsskóli í átt að Akureyri. Engar gangstéttir né þveranir eru að stoppi og tímatöflu fyrir leið 57 vantar. Um 2m af mól eru frá biðskýli að malbiki.



Mynd 5.36
Esjumelar í átt að Akureyri. Leiðarlínur fyrir blinda eru frá biðskýli að innstigi strætó, en ekki að biðskýli annarsstaðar frá. Um 50 cm af mól eru frá malbiki biðstöðvar að strætóskýli og tímatöflustaur.

6 Samantekt á niðurstöðum ástandsmats

Sjá má að mikið þarf að bæta til að tryggja örugga aðkomu allra ferðamanna að strætóstoppum á landsbyggðinni. Á sumum stöðum hægt að gera lámarksbreytingar til að uppfylla kröfur en á öðrum þurfa töluverðar breytingar að eiga sér stað til að taka á móti þessum hópi ferðamanna.

Byrjum á að skoða niðurstöður varðandi **Aðkomu og yfirborð** í samræmi við lista Reykjavíkur. Þá sést að af 113 stoppistöð þá eru 110 með slæmt eða mjög slæmt yfirborð og einungis 3 með gott yfirborð. Þá eru 111 stoppistöðvar með slæmt eða mjög slæmt aðgengi, einungis ein með ásættanlegt aðgengi og sömuleiðis ein með gott aðgengi. Tafla 6.1 sýnir niðurstöður aðgengis og yfirborðs skv. úttektaraðferðum Reykjavíkurborgar.

Eru það helst eftirfarandi atriði sem draga niður stöðvarnar í *Aðgengis* hlutanum

- Ekki eru bekkir við tímatöflustaur
- Hæð upp að tímatöflu er meira en 1,4 metrar.
- Tímatöflustaurar eru illa staðsettir t.d. upp á eyju, þörf er á að fara yfir mól eða gras til að komast að þeim.
- Engar áherslulínur eða áherslufletir er að finna við strætóstoppistöðina

Fyrir *Yfirborðið* var það helst að

- Ekki eru áherslulínur eða áherslufletir að finna við stoppistöðina.
- Yfirborð voru ekki alstaðar sömu efni.
- Þvera þyrfti mól/gras til að komast að tímatöflustaur og/eða strætisvagni.

Tafla 6.1 Aðgengi og yfirborð stoppistöðva

Einkunn	Aðgengi	Yfirborð
Mjög slæm	88	88
Slæm	23	22
Ásættanlegt	1	0
Gott	1	3
Mjög gott	0	0
<i>Samtals*</i>	<i>112</i>	<i>112</i>

*Ekki var tekin út stoppistöð við Ásgarð vegna framkvæmda.

Fyrir flokkinn **Hjólástólanotendur** voru kröfurnar á þann veginn að undirlag þyrfti að vera steipt, hellulagt eða malbikað, jafnvel þótt smá sprungur væru byrjaðar að myndast. Ef brúa þarf hæðarmun, t.d. upp á gangstétt, þá skal hallinn vera lítill. Þar sem hurðir eru, skulu þær vera auðopnanlegar og nægilega breiðar til að hindra ekki aðkomu þeirra sem notast við hjólástól. Þar að auki þarf að vera möguleiki fyrir ferðamenn í hjólástól að geta komist að tímatöflustaur án vandræða. Miðað við þessar forsendur **eru 54 stoppistöðvar** nothæfar fyrir hjólástólanotendur.

Fyrir **Göngu-, arma- og handskerta** voru kröfurnar á þann veg að ekki séu tröppur án þess að handlistar séu að auki til staðar. Að auki var krafa um að hægt væri að setjast við stoppistöðina, til að mynda inn í vegasjoppum. Miðað við þessar forsendur þá **eru 67 stoppistöðvar hæfar** til að taka á móti göngu-, arma- og handskertum.

Til að **Blindir og sjónskertir** geti ferðast á eigin vegum þurfa tröppur og skábrautir að vera merktar við upphaf og enda, bæði með litum og áferð. Þá þurfa tröppunef að vera sérlega áberandi og stefnubreytingar að vera skýrar, annaðhvort með leiðarlínum eða gróðri. **Þessar kröfur eru uppfylltar á 8 stoppistöðvum** sem teknar voru út.

Samkvæmt þeim kröfum sem settar voru geta **Þroskahamlaðir** notast við **98 af þeim stöðvum** sem teknar voru út. Kröfurnar voru að stoppistöðin sé í líkingu við það sem á að venjast á öðrum stöðum, þ.e. strætóhausinn sé góður og sýnilegur auk þess að ekki sé breytt út frá hefðbundnum skiltum. Flestar stöðvar eru því sýnilegar og augljóslega staðsettar þegar komið er að þeim.

Hægt er að **læsa reiðhjólum á 22 stoppistöðvum** á þessum fjórum leiðum.

7 Niðurstöður

Greining leiddi í ljós að af 113 stoppistöðvum voru 109-110 sem voru með *slæmt* eða *mjög slæmt* aðgengi og/eða yfirborð. Stoppistöðvarnar eru því almennt nokkurn spöl frá því að uppfylla kröfur ríkistjórnarinnar um að 90% stoppistöðva uppfylli hönnunar- og öryggiskröfur.

Við greininguna var það áberandi hversu margar stoppistöðvar á landsbyggðinni eru staðsettar á bílplani bensínstöðvar/vegsjoppu. Þó er á flestum þeirra hægt að hinkra inni í vegsjoppu og einungis á tveimur stöðum getur reynst erfitt/ómögulegt að komast inn í vegsjoppu í hjólastól.

Auk þessa var tímatöflustaur iðulega illa staðsettur fyrir einstaklinga í hjólastólum, þ.e. þeir annaðhvort staðsettir á eyju milli bílplans bensínstöðvar og þjóðvegjar og þar með þörf að komast upp á eyjuna til að skoða tímatöflur eða þvera þurfti möl/ gras til að komast að tímatöflustaur. Oft var mikil hæð var upp í tímatöflurnar, ef þær voru á annað borð til staðar. Enn fremur eru tímatöflur ekki allstaðar uppfærðar árlega og á a.m.k. einum stað er rangt stopp á tímatöflu - samanber að tímataflan fyrir Vík í Mýrdal á leið 51 er staðsett á Hvolsvelli (ekki er tímatafla í Vík í Mýrdal).

Í þeim vegsjoppum þar sem úttektaraðili spurðist fyrir um tímaáætlun Strætó, var starfsfólk iðulega tilbúið með upplýsingar og veitti góðfúslega aðstoð.

Aðferðafræðin reyndist hafa sína kosti og galla. Helsti kosturinn er að samræmd einkunn er gefin fyrir allar stöðvar. Gallar í einkunnaskalanum eru þó helst þeir að ekki er þörf fyrir sömu hluti á landsbyggðinni og þörf er á í bæjarfélögum. Til dæmis þegar strætó stöðvar á landsbyggðinni þá er til staðar hjólastólalyfta sem getur lyft hjólastólanotendum frá götunni og því ekki þörf fyrir jafn háan kant og úttektaraðferðir Reykjavíkurborgar gera ráð fyrir. Þá eru iðulega ekki leiðilínur fyrir blindu og sjónskerta í minni bæjum, sem og á landsbyggðinni, og því ómögulegt fyrir þær stoppistöðvar að fá góða einkunn fyrir yfirborðið, jafnvel þó aðrir þættir séu góðir.

8 Heimildir

- Auður, E. B. (2005). *Aðgengi fatlaðra að níu náttúruverndarsvæðum*. Lanbúnaðarháskóli Íslands.
- Birna, H., & Harpa, C. I. (2016). *Aðgengi fólks með fötlun að almenningssamgöngum á landi; staða mála og mögulegar úrbætur*. Rannsóknarverkefni Vegagerðarinnar .
- Bjarni, R. I., & Atli, F. P. (Nóvember 2020). Sótt frá Strætóstoppstöðvar í Reykjavík: https://fundur.reykjavik.is/sites/default/files/agenda-items/20201111_straetostodvar_adgengi_fyrir_alla_0.pdf
- Dómsmálaráðuneytið. (án dags.). Sótt 4. Júní 2021 frá Samningur Sameinuðu þjóðanna um réttindi fatlaðs fólks: <https://www.stjornarradid.is/verkefni/mannrettindi-og-jafnretti/mannrettindi/althjodlegir-mannrettindasamningar/rettindi-fatlads-folks/>
- Ferðamálastofa. (Maí 2007). Sótt 25. Maí 2021 frá Ferðaþjónusta fyrir alla: https://www.ferdamalastofa.is/static/files/ferdamalastofa/umhverfismal/ferdatjon_fyrir_alla.pdf
- Ferðamálastofa. (9. Maí 2021). *RÚMUM 1,5 MILLJARÐI VEITT TIL INNVIÐA OG NÁTTÚRUVERNDAR Á FERÐAMANNASTÖÐUM*. Sótt 2021. maí 2021 frá <https://www.ferdamalastofa.is/is/um-ferdamalastofu/frettir/category/1/rumum-15-milljardi-veitt-til-innvida-og-natturuverndar-a-ferdamannastodum>
- God Adgang. (án dags.). *Tilgængelighed for alle - hvem er alle?* Sótt 25. Maí 2021 frá <https://godadgang.dk/om-handicap/tilgaengelighed-for-alle-133#1>
- Hagstofan. (2021). *Lykiltölur mannfjöldans 1703-2021*. Sótt 25. Maí 2021 frá https://px.hagstofa.is/pxis/pxweb/is/lbuar/lbuar__mannfjoldi__1_yfirlit__Yfirlit_ma_nnfjolda/MAN00000.px/?rxid=612f85df-b154-4e74-88aa-c462ece8230b
- Ragnar, B. (2013). *Aðgengi fatlaðra að tíu náttúruverndarsvæðum*. Landbúnaðarháskóli Íslands.
- Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið. (Október 2019). Sótt 25. Maí 2021 frá Ferðumst saman - Stöðumat og valkostir: <https://www.stjornarradid.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8ae99427-f0b3-11e9-944e-005056bc530c>
- Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið. (Október 2019). Sótt 25. Maí 2021 frá Ferðumst saman - Heildarstefna í almenningssamgöngum milli byggða: https://www.althingi.is/altext/pdf/150/fylgiskjol/s0599-f_l.pdf
- Samgöngu- og sveitarstjórnarráðuneytið, & Félagsmálaráðuneytið. (7. Maí 2021). *Stórátaki um úrbætur í aðgengismálum fyrir fatlað fólk ýtt úr vör*. Sótt 25. Maí 2021 frá Stórátaki um úrbætur í aðgengismálum fyrir fatlað fólk ýtt úr vör: https://www.stjornarradid.is/efst-a-baugi/frettir/stok-frett/2021/05/07/Storataki-um-urbaetur-i-adgengismalum-fyrir-fatlad-folk-ytt-ur-vor/?fbclid=IwAR2roZ-mK_vDT6uPgLD2uBrpc7z5DoUcOTyEGLwzLSkFFy7cBbq049gXjI4
- Strætó bs. (án dags.). *Leiðakort*. Sótt 25. Maí 2021 frá <https://www.straeto.is/is/upplýsingar/leidakort>
- Vegagerðin. (2. Mars 2021). *Hjólástóláaðgengi á fjórum leiðum á landsbyggðinni*. Sótt 25. Maí 2021 frá <https://www.vegagerdin.is/upplýsingar-og-utgafa/frettir/hjolastolaadgengi-a-fjorum-leidum-a-landsbyggdinni>

- Vegagerðin, & Reykjavíkurborg. (2019). Sótt 25. Maí 2021 frá Hönnun fyrir alla - Algild hönnun utandyra:
[https://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/honnun_f_alla_algid_honnun/\\$file/H%C3%B6nnun_fyrir_alla_Algild_h%C3%B6nnun_utandyra_Handb%C3%B3k%20\(1D%20103788\).pdf](https://www.vegagerdin.is/vefur2.nsf/Files/honnun_f_alla_algid_honnun/$file/H%C3%B6nnun_fyrir_alla_Algild_h%C3%B6nnun_utandyra_Handb%C3%B3k%20(1D%20103788).pdf)
- Þorsteinn, R. H. (Ágúst 2020). Sótt frá Umsögn:
https://fundur.reykjavik.is/sites/default/files/agenda-items/13b_bidskyli_straeto_svar.pdf
- Öryrkjabandalag Íslands. (án dags.). *Um ÖBÍ*. Sótt frá <https://www.obi.is/is/um-obi/um-obi-og-fyrirtaeki-thess>